
ETNOLINGWISTYKA

PROBLEMY JĘZYKA I KULTURY

35

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Wydział Filologiczny

Komisja etnolingwistyczna
przy międzynarodowym Komitecie Słowistów

Komisja etnolingwistyczna Komitetu Językoznawstwa PAN

Redaktor w latach 1988–2018
JERZY BARTMIŃSKI

Redaktor naczelny
STANISŁAWA NIEBRZEGOWSKA-BARTMIŃSKA

Zastępca redaktora naczelnego
ADAM GŁAZ

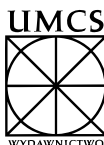
Sekretarz
MARTA NOWOSAD-BAKALARCZYK

Kolegium redakcyjne t. 35.

ANNA PAJDZIŃSKA, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
ALENA RUDENKA, Instytut Słowistyki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa, Polska
SEBASTIAN WASIUTA, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska

Rada naukowa

JAN ADAMOWSKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
DEJAN AJDAČIĆ, Uniwersytet Gdański, Polska
ELENA BEREZOVIČ, Uralski Uniwersytet Federalny, Jekaterinburg, Rosja
FELIKS CZYŻEWSKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
ALOJZAS GUDAVIČIUS, Uniwersytet Szawelski, Litwa
ALEKSEJ JUDIN, Uniwersytet w Gent, Belgia
ALLA KOZHINOWA, Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska
ROMAN LEWICKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska
SVITLANA MARTINEK, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Ukraina
MICHAEL J. MIKOŚ, Uniwersytet Wisconsin, Milwaukee, USA
ZUZANA PROFANTOVÁ, Słowacka Akademia Nauk, Bratysława, Słowacja
SVETLANA TOLSTAJA, Rosyjska Akademia Nauk, Moskwa, Rosja
JAMES WILLIAM UNDERHILL, Uniwersytet w Rouen, Francja
IRENA VAŇKOVÁ, Uniwersytet Karola, Praga, Czechy
ANNA WIERZBICKA, Australijski Uniwersytet Narodowy, Canberra, Australia
JÖRG ZINKEN, Instytut Języka Niemieckiego, Mannheim, Niemcy

ETNOLINGWISTYKA

PROBLEMY JĘZYKA I KULTURY

35

Lublin 2023

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

MACIEJ ABRAMOWICZ (Uniwersytet Warszawski, Polska), DEJAN AJDAČIĆ (Uniwersytet Gdański, Polska), EWA BIAŁEK (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), JAN CHOVANEC (Uniwersytet Masaryka, Brno, Czechy), FELIKS CZYŻEWSKI (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), DAVID DANAHER (Uniwersytet Wisconsin, Madison, USA), ANNA DĄBROWSKA (Uniwersytet Wrocławski, Polska), AGNIESZKA GICALA (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Narodowej, Kraków, Polska), ALEKSANDER GOMOLA (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), MONIKA GRZESZCZAK (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska), HENRYK KARDELA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), MAŁGORZATA KITA (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), KATARZYNA KŁOSIŃSKA (Uniwersytet Warszawski, Polska), ALLA KOZHINOWA (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), SVITLANA MARTINEK (Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Ukraina), EWA MASŁOWSKA (Instytut Sławistyki PAN, Warszawa, Polska), ZOFIA MOCH (Instytut Sławistyki PAN, Warszawa, Polska), ALICJA NAGÓRKO (Uniwersytet Humboldtów, Berlin, Niemcy), HALINA PELCOWA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), JACEK PERLIN (Uniwersytet Warszawski, Polska), ELIZA PIECIUŁ-KARMIŃSKA (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań, Polska), RENATA PRZYBYLSKA (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), MACIEJ RAK (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), KRISTINA RUTKOVSKA (Uniwersytet Wileński, Litwa), IWONA RZEPNIKOWSKA (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń, Polska), TARAS SHMIHER (Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Ukraina), ANDRZEJ SZUBERT (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań, Polska), KAMILA TERMIŃSKA (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), TERESA TOMASZKIEWICZ (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań, Polska), ANNA TOTOMANOVA (Uniwersytet Sofijski im św. Klemensa z Ochrydy, Bułgaria), IRENA VAŇKOVÁ (Uniwersytet Karola, Praga, Czechy), KRYSZYNA WASZAKOWA (Uniwersytet Warszawski, Polska), JACEK WOŹNY (Uniwersytet Wrocławski, Polska), VIOLETTA WRÓBLEWSKA (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń, Polska), WŁODZIMIERZ WYSOCZAŃSKI (Uniwersytet Wrocławski, Polska), KONRAD ŻYŚKO (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska)

Redakcja wydawnicza

ADAM GŁAZ

STANISŁAWA NIEBRZEGOWSKA-BARTMIŃSKA

MARTA NOWOSAD-BAKALARCZYK

Projekt okładki i stron tytułowych

JERZY DURAKIEWICZ

Skład

ARTUR DROZDOWSKI

Wydanie czasopisma zostało sfinansowane przez Uniwersytet Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Wersja elektroniczna dostępna na stronie: journals.umcs.pl/et

© Wydawnictwo UMCS, Lublin 2023

ISSN 0860-8032

e-ISSN 2449-8335

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

ul. Idziego Radziszewskiego 11, 20-031 Lublin

tel. 81 537 53 04

www.wydawnictwo.umcs.eu

e-mail: sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl

Dział Handlowy

tel./faks 81 537 53 02

Księgarnia internetowa: www.wydawnictwo.umcs.eu

e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

SPIS TREŚCI

I. ROZPRAWY I ANALIZY

1. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), „Živaja starina” w programie etnolingwistyki historycznej Nikity Iljicza Tolstoja / *Zhivaya starina* in Nikita Ilyich Tolstoy’s historical ethnolinguistics 9
2. Анна Кречмер (Венский университет, Австрия), История славянской письменности в работах Н. И. Толстого / The history of Slavic writing in the work of Nikita I. Tolstoy 27
3. Mariola Jakubowicz (Instytut Slawistyki PAN, Kraków, Polska), O związkach między frazeologią a słowotwórstwem historycznym na przykładzie pojęcia КАТ – ogólnosłowiańska analiza porównawcza / Phraseology and historical word formation. The concept of CORNER in Slavic languages: a comparative analysis 45
4. Maciej Rak (Uniwersytet Jagielloński, Kraków, Polska), Gwarowa frazeologia *sub specie* etnografii: *zdrowy jak pieniądz* / Dialectal phraseology *sub specie* ethnography: *zdrowy jak pieniądz* ‘healthy as money’ 59
5. Галина Кабакова (Университет Сорбонна, Париж, Франция), Язык и речь в сказках Евразии. Часть 1. Язык животных, растений и предметов / Language and speech in Eurasian tales. Part 1. The language of animals, plants, and objects 71
- *
6. Jolanta Latkowska (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), Od Whorfa do Whorfa: o rozwoju koncepcji badań nad zasadą względności językowej / From Whorf to Whorf: On the development of research methodology for the study of linguistic relativity 89
7. Joachim Grzega (Universität of Eichstätt-Ingolstadt, Germany), Euro-linguistic notes on Polish, German, Czech, Hungarian, Dutch, English, French, Italian, Spanish and Latin in Warmer’s late-17th-c. colloquy. Part 1: Representativeness and address pronouns / Eurolingwistyczny kontekst języków polskiego, niemieckiego, czeskiego, węgierskiego, niderlandzkiego, angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego i łacińskiego w „Rozmowie” Christopherusa Warmera z końca XVII w. Część 1. Reprezentatywność i zaimki adresatywne 111
8. Agnieszka Gicala (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, Kraków, Polska), On second thoughts... Academic self-translation and strategic knowledge transfer as migration across a sea of cultural-linguistic icebergs / Po namyśle... Autoprzekład tekstu naukowego i strategia transferu wiedzy jako przeprawa przez morze kulturowo-językowych gór lodowych 131
9. Anna Jamka (Uniwersytet Warszawski, Polska), Definicja kognitywna w badaniach przekładoznawczych: o polskiej ŚMIERCI / Cognitive definition in Translation Studies: DEATH in Polish 153

*	
10. Przemysław Łozowski (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), <i>Wschód słońca</i> w kontekście dyskusji o niedosłowności znaczeń w metaforze i metonimii / The sunrise in the context of the literal- <i>versus</i> -nonliteral dilemma in metaphor and metonymy	169
11. Kamil Adam Iwaniak (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), „Naziści bez granic”, czyli o postaci nazisty we współczesnym niemieckim dyskursie humorystycznym na podstawie wybranych filmów z kanału Browser Ballett / “Nazis without borders”. The concept of the Nazi in modern humorous German discourse in case studies of selected clips from Browser Ballett	185
12. Szymon Misiek (Uniwersytet Warszawski, Polska), Czy potrzebna jest <i>trans linguistyka</i> ? / Do we need <i>trans linguistics</i> ?	205
13. Jolanta Szpyra-Kozłowska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Jakiej płci są <i>Polak Kowalski</i> i jego <i>koledzy</i> ? O mało znanych aspektach generyczności rzeczowników męskosobowych / What gender are <i>Pole Kowalski</i> and his <i>comrades</i> ? On lesser known aspects of masculine generics	221
*	
14. Marie Pavlásková (Faculty of Humanities, Charles University, Prague, Czech Republic), An invisible virtue: <i>SLUŠNOST</i> as a key Czech cultural value / Niewidzialna cnota: <i>SLUŠNOST</i> jako kluczowa wartość w kulturze czeskiej	241
15. Alena Rudenka (Instytut Sławistyki PAN, Warszawa, Polska), What does the Internet tell the linguist about American democracy? / Czego językoznawca może dowiedzieć się o amerykańskiej demokracji z Internetu?	261
16. Alla Kozhinowa (Uniwersytet Śląski, Katowice, Polska), Aksjologiczne pojęcie <i>DUSZA</i> w białoruskim języku i kulturze / The concept of <i>SOUL</i> (<i>ДУША</i>) in Belorussian linguaculture	283
17. Aleksander Kacprzak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań, Polska), <i>MATKA</i> w duńskiej kulturze – stereotyp językowy a współczesna rzeczywistość / The concept of <i>MOR/MODER</i> (<i>MOTHER</i>) in Danish: Linguistic stereotype vs. current reality	297
18. Ewa Gołachowska (Instytut Sławistyki PAN, Warszawa, Polska), Dorota Pazio-Wlazłowska (Instytut Sławistyki PAN, Warszawa, Polska), <i>Grubas</i> w świetle danych ankietowych / The Polish <i>grubas</i> ‘fatty’ in the light of survey data	315
II. RECENZJE	
19. Adam Głaz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Język angielski w Indiach – próba redefinicji: Akshya Saxena, <i>Vernacular English: Reading the Anglophone in Postcolonial India</i> , Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2022, xvii + 206 s. ISBN: 9780691223148	329
20. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Nazwy roślin mówią o człowieku: Ilona Kulak, <i>Obraz społeczności wiejskiej utrwalony w ludowych nazwach roślin (na przykładzie leksyki górali rabezańskich)</i> , Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2023, 459 s.	333

III. Z ŻYCIA NAUKOWEGO

21. Ewa Masłowska (Instytut Slawistyki PAN, Warszawa, Polska), Etos pracy i pasja twórcza – Podzwonne dla Profesor Hanny Popowskiej-Taborskiej (1930–2022) 339
22. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Joanna Szadura (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, Polska), Komisja Etnolingwistyczna przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów w latach 2018–2023. Sprawozdanie z działalności 349

IV. NOTY O KSIĄŻKACH

V. KSIĄŻKI I CZASOPISMA NADESLANE